

DOSSIER

21

II Semestre 2009

II Semester 2009

Processos d'ampliació de la legislació lingüística a Europa. La necessitat de protegir els seus avenços de les amenaces de retallada

Scaling up processes in language legislation in Europe. A need to protect its achievements from downgrading threats.

A càrrec de Mercator Legislació i Drets Lingüístics
By Mercator Legislation and Linguistic Rights

SUMARI:

Processos d'ampliació: una tendència general a Europa en la nova legislació lingüística	113
Els processos de reducció, tanmateix, són una amenaça real	115
Conclusió	117

SUMMARY:

<i>Scaling up: a general trend in Europe in new language legislation</i>	119
<i>Scaling down, nonetheless, is a real threat</i>	121
<i>Conclusion</i>	123

Redacció / Editorial staff

Equip de Mercator-Legislació / Team of Mercator-Legislation:

Aureli Argemí, Maria Areny, Júlia Cordonet, David Forniès

Edita / Publisher

CIEMEN

(Centre Internacional Escarré per les Minories Ètniques i les Nacions)

(Escarré International Centre for Ethnic Minorities and Nations)

Rocafort 242, bis 08029 BARCELONA (CATALUNYA)

Tel. (+34) 93 444 38 00 / Fax (+34) 93 444 38 09

mercator@ciemen.cat

Nota

Si voleu adreçar-vos a la Redacció del Butlletí, envieu la vostra correspondència a l'adreça del CIEMEN. Podeu fer-hi arribar, per correu postal o electrònic o fax, tots els documents, lleis o llibres que, segons el vostre criteri, s'haurien de publicar o esmentar en aquest Butlletí.

Note

If you wish to contact the Bulletin's Editorial staff, please send a letter, an e-mail or a fax to CIEMEN (see address above). You may suggest any document, legal text, bibliography or link to be published or mentioned in the Bulletin.

Amb el suport de / *With the support of:*

Comissió Europea / *European Commission*

El compromís de la Unió Europea pel plurilingüisme dels seus ciutadans es dirigeix, entre d'altres objectius, a la protecció i promoció de les llengües regionals i minoritàries (LRM)³ presents a la Unió i parlades per molts dels seus ciutadans. La legislació és una de les maneres (evidentment, no l'única) de garantir i proveir aquesta protecció. És més, hi ha hagut processos legislatius que s'han desenvolupat fins a cert punt positivament per a les llengües minoritzades. En alguns casos han significat un trencament que ha servit de model per a altres llengües, especialment en el camp de l'educació. No obstant això, també hi ha casos en què, després d'anys d'esforços, un canvi en la política lingüística pot aturar el procés individual o, fins i tot, fer-lo retrocedir. Els casos recents de Galícia, el País Basc i el Friül –i potser Catalunya, on la nova Llei d'educació de Catalunya espera la sentència del Tribunal Constitucional– són alguns exemples que tractarem en aquest dossier.

Processos d'ampliació: una tendència general a Europa en la nova legislació lingüística

Una de les experiències més avançades en la protecció de les LRM en l'àmbit de l'educació a Europa es troba a Catalunya, el Parlament de la qual ha aprovat la seva primera Llei d'educació de Catalunya (LEC) el 2009, un projecte llargament desitjat del Govern de Catalunya per tal d'obtenir un model català d'educació distintiu. Derivant del Pacte Nacional d'Educació de 2006⁴, de base àmplia, la Llei d'educació consagra el model d'ensenyament en català. De fet, només és la consolidació d'una pràctica, utilitzar el català com a llengua vehicular, que s'ha estat realitzant a les escoles catalanes des dels anys vuitanta. La novetat és que, per primer cop, aquest sistema s'inclou explícitament en una llei catalana *ad hoc*. La llei, també per primer cop, inclou la immersió lingüística com la metodologia apropiada a través de la qual els alumnes que no tenen el català com a primera llengua poden adquirir-lo. A més a més, la Llei d'educació pretén blindar aquest model català d'educació front a una eventual legislació de l'Estat espanyol que pogués danyar-lo.

La nova Llei d'educació, emperò, no és l'única experiència catalana que mereix ser esmentada. A Catalunya, la comunitat aranesa⁵ ha tingut èxit, fins a cert punt, en la protecció i millora de la seva llengua a través de la combinació de protecció legislativa, iniciatives individuals i col·lectives, i suport oficial. Des del seu primer reconeixement oficial el 1979 a l'Estatut d'autonomia de Catalunya⁶, l'occità aranès ha tingut un paper creixent en el sistema educatiu de la Vall d'Aran. La posició legal de l'aranès a les escoles va ser impulsada el 1990, quan el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei sobre el règim especial de la Vall d'Aran. La llei declarava que l'aranès havia de ser "oficial a la Vall d'Aran" (art. 2.1) i especificava que "s'ha de garantir" (art. 2.2) l'ús de la llengua al sistema educatiu. També concedia a les institucions araneses (el Conselh Generau) "competència plena" en aquelles àrees "que fan referència al foment i l'ensenyament de l'aranès" (art. 20.2)⁷. Aquesta posició va ser ampliada a l'Estatut d'autonomia de Catalunya de 2006, que declarava que "la llengua occitana, denominada

³ Utilitzem el concepte de "llengües regionals i minoritàries", tal com l'entenen la Unió Europea i el Consell d'Europa, donat que el present dossier analitza el paper que les institucions europees podrien o haurien de tenir en relació a aquestes llengües. Evidentment, aquesta no és la nomenclatura de Mercator Legislació, que entén que el concepte de "llengües minoritàries" no expressa adequadament la situació real d'aquests idiomes, que estan, en tot cas, "minoritzats", sense ser necessàriament "minoritaris". D'altra banda, l'ús del concepte "llengües regionals", des del nostre punt de vista, en la majoria de casos és superflu: gairebé totes les llengües del món són "regionals" pel fet que es parlen en una regió concreta del planeta.

⁴ El Pacte va ser signat pel Govern i gairebé tots els sindicats, associacions d'estudiants, associacions de pares i mares i escoles, i no va debatre l'ús del català com a llengua vehicular ni la metodologia d'immersió lingüística per als alumnes que no parlessin català, perquè no eren aspectes qüestionats per ningú, sinó donats per fet tant pel Govern com per la comunitat educativa.

⁵ El 2001, segons el cens lingüístic oficial dut a terme pel Govern de Catalunya, 4.700 persones a la Vall d'Aran parlaven la llengua i 6.712 afirmaven entendre-la. Cf. *Cens lingüístic de l'Aranès de 2001*, al web: http://www20.gencat.cat/docs/Llengcat/Documents/Altres/Arxiu/aran_cens.pdf [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

⁶ L'article 3.4 diu: "La parla aranesa serà objecte d'ensenyament i d'especial respecte i protecció", però no la declara llengua oficial.

⁷ Es pot llegir el text complet de la llei al web: http://www.consum.cat/legislacio/LL_16_1990.pdf (només la versió catalana) [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

aranès a l'Aran, és la llengua pròpia d'aquest territori i és oficial a Catalunya” (art. 6.5)⁸. Aquest reconeixement va ser una fita històrica per a l'occità: de fet, una llengua parlada per menys del 0,1% de la població catalana va esdevenir oficial a tot Catalunya. És un fet molt rellevant per a la protecció de l'occità en particular –donat que Catalunya és l'únic lloc del món on aquesta llengua és oficial– i per a les LRM en general, perquè mostra que fins i tot una llengua parlada per una comunitat petita pot obtenir un alt grau de reconeixement si hi ha la voluntat necessària.

Com en molts altres camps, algunes experiències en la introducció de LRM mostren que una societat activa pot anar un pas per endavant del marc legal. El cas aranès n'és un exemple clar. La llengua va ser introduïda com a assignatura el 1986 i va passar a ser la llengua principal de l'ensenyament a les escoles de la vall durant els anys noranta⁹. Cal remarcar que, abans de 1994, a l'educació preescolar (infants d'entre 3 i 5 anys) i al primer cicle d'educació primària (alumnes d'entre 6 i 8 anys) de la Vall d'Aran coexistien tres línies lingüístiques diferents: una en què els alumnes rebien l'ensenyament principalment a través de l'occità, una de segona on la llengua de l'ensenyament era el castellà i una de tercera, en català. Les dues últimes van ser eliminades entre 1994 i 1997, i com a resultat es va instaurar un sistema principalment occità. Avui dia, l'occità manté una posició forta al sistema educatiu, i és la primera llengua vehicular a les escoles, mentre d'altres llengües oficials del territori (el català i el castellà) s'utilitzen com a llengües vehiculars en algunes assignatures i són matèries obligatòries a totes les escoles, així com ho és també l'ensenyament de com a mínim una llengua estrangera (normalment, el francès). Aquest sistema s'ha establert sobretot gràcies al compromís de les escoles de la vall: ni la llei catalana de 1990 ni cap altra llei o decret estableixen que l'occità hagi de ser la llengua vehicular –però tampoc ho prohibeixen. Així, l'elecció de l'occità s'ha fet anant més enllà de l'estricta marc legal, sobretot per part de la comunitat educativa, que ha assumit la idea que, a través d'una LRM, l'aranès, la llengua de la comunitat, els alumnes poden obtenir un bon nivell de coneixement de dues, tres o fins i tot quatre llengües més¹⁰.

És més, l'experiència aranès té a veure amb un dels aspectes clau d'aquesta qüestió: com equilibrar el prestigi d'aprendre una LRM davant de l'aprenentatge de llengües estrangeres. Fins a un cert punt, fer que els alumnes participin en activitats que els suposen un repte, una motivació, que són útils i que estan lligades amb la modernitat, i fer-ho a través d'una LRM, pot ser de gran ajuda, perquè evita que els alumnes aquesta llengua percebin com a quelcom que no té la mateixa vàlua que les molt valorades llengües estrangeres. I, a més a més, l'exemple aranès mostra que aprendre LRM, la llengua estatal i les llengües estrangeres, totes alhora, no causa als qui l'aprenen cap mena de tensió: ans al contrari, dominen totes aquestes llengües i esdevenen plurilingües, amb un sentit clar de quina és la llengua original del seu entorn.

Òbviament, arreu d'Europa es poden trobar altres processos d'ampliació que mostren com una nova legislació pot promoure l'expansió de drets dels parlants de LRM. Un dels exemples més recents és el del gaèlic a Escòcia, que el 2005 va ser declarat oficial per primer cop en la història gràcies a la Llei de la llengua gaèlica (Escòcia)¹¹, la qual va crear el Bòrd na Gaidhlig¹².

⁸ Es pot trobar el text complet al web: <http://www.gencat.cat/generalitat/eng/estatut/index.htm>, en anglès i en d'altres llengües [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

⁹ Per a una evolució del model aranès, cf. SUÏLS, Jordi, HUGUET, Àngel i LAPRESTA, Cecilio, *Minorització lingüística i promoció de l'occità a l'escola aranès. Una experiència en ensenyament multilingüe*. Es pot trobar el text a <http://www.ub.edu/ice/portaling/seminari/seminari-pdf/64suils.pdf> (només en versió catalana) [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

¹⁰ Alguns alumnes a l'Aran finalitzen l'educació obligatòria havent après occità, català, castellà, francès i anglès.

¹¹ Llei de la llengua gaèlica (Escòcia) de 2005. Article 1. (3) “[...] assegurant l'estatus de la llengua gaèlica com a llengua oficial d'Escòcia, comandant un respecte igual a la llengua anglesa [...]”. Disponible a [http://www.linguae-celticae.org/dateien/Gaelic_Language_\(Scotland\)_Act_2005_Crown_Copyright_Reserved.pdf](http://www.linguae-celticae.org/dateien/Gaelic_Language_(Scotland)_Act_2005_Crown_Copyright_Reserved.pdf) (versió en anglès) [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

¹² “Bòrd na Gaidhlig, establert el 2006, és una agència dins l'àmbit de la Llei de la llengua gaèlica, té la funció de fer el seguiment i informar els ministres escocesos sobre la implementació de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries en relació amb la llengua gaèlica. La implementació

Aquesta institució publica el Pla nacional de llengua per al gaèlic –revisat cada cinc anys–, sol·licita a alguns organismes públics que preparin i implementin plans de llengua gaèlica específics i aconsella sobre temes d'educació en gaèlic. Altres casos interessants es poden trobar a Gal·les (on el Govern gal·lès intenta obtenir del Govern del Regne Unit la competència necessària per legislar sobre la llengua gal·lesa) i també a Frísia (amb un intent similar al gal·lès, però amb el Govern holandès).

Els processos de reducció, tanmateix, són una amenaça real

La llengua gallega a Galícia ha estat oficial des de l'aprovació de l'Estatut d'autonomia de Galícia el 1981. L'article 5.1 diu que "la llengua pròpia de Galícia és el gallec" i el 5.2 afegeix que "les llengües gallega i castellana són oficials a Galícia i tothom té el dret de conèixer-les i usar-les"¹³. La promoció i ensenyament de la llengua gallega és una competència exclusiva de la Comunitat Autònoma Gallega (art. 27). El 1983, el Parlament de Galícia va aprovar la Llei de normalització lingüística de Galícia¹⁴. L'ús de la llengua gallega a l'educació es regula en el seu Títol III (art. 12 a 17). Entre altres provisions, la llei prohibeix la separació dels alumnes en centres diferents per raó de llengua (art. 13.3) i fa de la llengua gallega un objecte d'estudi obligatori a tots els nivells no universitaris (art. 14.1). Vint anys després, el setembre de 2004, després d'un camí llarg i difícil, el Parlament de Galícia va adoptar per unanimitat un Pla general de normalització de la llengua gallega¹⁵ que incloïa l'educació com un dels seus "sectors verticals" (sic) i tenia per objectiu sectorial "assegurar la galleguització de tots els nivells del sistema educatiu, tant en l'àmbit docent com en les relacions interpersonals entre els diversos membres de la comunitat educativa" (pàg. 45).

El 2007 aquest procés d'expansió de la protecció i promoció de la llengua gallega a l'educació va fer un nou pas endavant amb el Decret 124/2007¹⁶ pel qual es regula l'ús i la promoció del gallec al sistema educatiu. Aquest decret tendia cap un model on el gallec havia de ser la principal llengua d'instrucció, però va causar l'oposició social d'alguns pares i mares, que s'oposaven al fet que el decret no reservés un mínim d'hores d'ensenyament en castellà. Així, una de les promeses electorals del Partit Popular durant la campanya electoral de 2009 al Parlament de Galícia va ser la revocació d'aquest decret. El Partit Popular va guanyar les eleccions i, al final de 2009, estava elaborant un nou decret sobre l'ús del gallec a l'educació

---

de la Política lingüística del gaèlic la du a terme el Pla nacional de llengua. Cada 5 anys el Bòrd publica un Pla nacional de llengua per al gaèlic, que ha d'incloure propostes per a l'exercici de les seves funcions en virtut de la Llei de la llengua gaèlica 2005 [...] (p. 14). RIEMERSMA, A. M. J., DE VRIES, S. *Study on the Devolvement of Legislative Power & Provisions. A comparative analysis of seven EU regions with a Regional or Minority Language*. Disponible a <http://www.mercator-research.eu/research-projects/study-on-the-devolvement-of-legislative-power-provisions> (versió en anglès) [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

¹³ Estatut d'autonomia de Galícia, 1981. Disponible en castellà a http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/lo1-1981.tp.html i en gallec a <http://www.xunta.es/estatuto#TPreliminar> [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

¹⁴ Ley 3/1983, de 15 de junio, de normalización lingüística. Text complet en castellà disponible a http://noticias.juridicas.com/base_datos/CCAA/ga-l3-1983.html [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

¹⁵ Plan xeral de normalización da lingua galega, 2004. Versió gallega a http://www.xunta.es/linguagalega/plan_xeral_de_normalizacion [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

¹⁶ Aquest decret va ser elaborat pel Govern de Galícia –en aquell moment una coalició dels socialistes espanyols i els autonomistes gallecs– sense l'acord del tercer partit principal de Galícia, el Partit Popular. El decret estableix un mínim d'ensenyament en gallec d'almenys un 50% de les assignatures (ANNEX inclou el grup de mesures 2.1.H del mencionat Pla general) i reserva algunes assignatures clau, com les matemàtiques i la ciència, per tal de ser ensenyades en aquesta llengua (art. 8 i 9). També estableix que, com a norma general, l'Administració educativa ha d'utilitzar el gallec en els seus documents (art. 2). Decreto 124/2007, de 28 de junio, por el que se regula el uso y la promoción del gallego en el sistema educativo. Versió en castellà a <http://www.xunta.es/Doc/Dog2007.nsf/FichaContenido/22C56?OpenDocument> [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

que teòricament promourà l'educació trilingüe i l'elecció de llengua per part de les famílies, desfent la idea de donar al gallec un rol preeminent.

Un altre cas rellevant és el del País Basc. El nou Govern basc¹⁷ ha canviat la política educativa oficial respecte a la llengua. La llengua basca va ser declarada oficial el 1979 amb l'adopció de l'Estatut d'autonomia del País Basc (art. 6.1)¹⁸. Segons l'article 16¹⁹ d'aquest Estatut d'autonomia la Comunitat Autònoma Basca té competència plena en educació. El 1982 el Parlament Basc va adoptar la Llei bàsica de normalització de l'ús de l'èuscar²⁰. El seu capítol II (art. 15 al 21) regula l'ús del basc a l'educació. Entre altres provisions, aquesta llei reconeix el dret de cada estudiant a rebre educació tant en basc com en castellà als diversos nivells educatius i expressa la tendència progressiva cap al bilingüisme del sistema educatiu del País Basc (art. 15). Els pares o tutors i, en el seu cas, els alumnes, triaran la llengua d'instrucció. L'altra llengua oficial del País Basc serà ensenyada de manera obligatòria fins a l'inici dels estudis universitaris (art. 16). Aquest sistema educatiu va ser regulat per la Llei de l'escola pública basca²¹, que establia tres models lingüístics d'educació (A, en castellà, B, mixt castellà i basc, i D, en basc) per a les escoles, tant públiques com privades, al País Basc.

Abans del canvi de govern el 2009, un dels darrers decrets d'educació elaborats pel Departament d'Educació del País Basc introduïa una nova provisió que declarava que, en l'educació preescolar, “ [...] L'èuscar serà la principal llengua vehicular a l'àmbit escolar” (art. 13.2)²². Aquest decret va ser portat al Tribunal Superior de Justícia del País Basc per la Plataforma per la llibertat d'elecció lingüística²³. El tribunal va congelar la provisió com a mesura

¹⁷ Després de tres dècades de govern nacionalista basc, els nacionalistes espanyols (autoanomenats “constitucionalistes”) han arribat al poder al govern de la Comunitat Autònoma Basca (Euskadi).

¹⁸ Estatut d'autonomia del País Basc. Llei orgànica 3/1979, de 18 de desembre. Art. 6.1. “L'èuscar, llengua pròpia del poble basc, tindrà, com el castellà, caràcter de llengua oficial a Euskadi, i tots els seus habitants tenen el dret de conèixer i utilitzar ambdues llengües”. Versió en anglès a http://www.basques.euskadi.net/t32-448/en/contenidos/informacion/estatuto_guernica/en_455/adjuntos/estatu_i.pdf [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

¹⁹ Estatut d'autonomia del País Basc. Art. 16 “és de la competència de la Comunitat Autònoma del País Basc l'ensenyament en tota la seva extensió, nivells i graus, modalitats i especialitats”

²⁰ Llei 10/1982 bàsica, de 24 de novembre, de normalització de l'ús de l'èuscar. Publicada al BOE núm. 160 de 1982. Versió en castellà a http://www9.euskadi.net/euskara_araubidea/Legedia/legeak/gaztelan/autonomi/lg82b10.pdf [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

²¹ Llei 1/1993 de l'escola pública basca. Art. 18: “L'èuscar i el castellà seran incorporats obligatòriament als programes d'ensenyament que es desenvolupin a l'escola pública basca, per tal d'obtenir una capacitat real per a la comprensió i expressió, oral i escrita, en ambdues llengües, de tal manera que com a mínim es puguin utilitzar com a llengües de relació i ús ordinari”. Desena disposició addicional: “Els models lingüístics [...] seran els següents:
a. Model A en el que el currículum s'impartirà bàsicament en castellà, es podran impartir en èuscar algunes activitats o temes del mateix.
b. Model B en el que el currículum s'impartirà en èuscar i castellà.
c. Model D en el que el currículum s'impartirà en èuscar.
Als tres models la llengua i literatura castellanès, la llengua i literatura basques i les llengües modernes s'impartiran primordialment en les seves respectives llengües.”.
Versió castellana a http://noticias.juridicas.com/base_datos/CCAA/pv-11-1993.html [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

²² Decret 12/2009, de 20 de gener de 2009, pel que s'estableix el currículum de l'Educació infantil i s'implanten els ensenyaments a la Comunitat Autònoma del País Basc (Decreto 12/2009, de 20 de enero, por el que se establece el currículo de la Educación Infantil y se implantan estas enseñanzas en la Comunidad Autónoma del País Vasco). Publicat al BOPV, el 30 de gener de 2009 (núm. 021). Versió en castellà <http://sid.usal.es/leyes/discapacidad/14718/3-2-2/decreto-12-2009-de-20-de-enero-por-el-que-se-establece-el-curriculo-de-la-educacion-infantil-y-se-implantan-estas-ensenanzas-en-la-comunidad-autonoma.aspx> [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

²³ El grup, anomenat *Plataforma por la Libertad de Elección Lingüística* en castellà, va ser creat el 2007 per promoure el dret dels pares a triar el model d'educació per mitjà del castellà. Té una bona relació amb els partits espanyols conservadors PP i UpyD, que són els que principalment li donen suport.

de prevenció, així que no va ser implementada mai. Recentment, una ordre del nou conseller d'Educació del Govern basc ²⁴ aplica la revocació de part de l'article 13.2 del decret sobre educació preescolar referent a l'ús de l'euscar com a principal llengua d'instrucció. Els tres models lingüístics del sistema d'educació basc continuaran de moment i el nou govern ja té preparats nous decrets sobre educació, amb canvis "rellevants" al currículum, que promouran el "bilingüisme equilibrat", és a dir, el mateix tractament per a ambdues llengües oficials.

El risc de retallada de l'estatus de les LRM en l'educació no es troba només en casos com el de Galícia o el País Basc, on governen partits polítics que no fan bandera de la defensa d'aquestes llengües, sinó també en casos com el català. Tal com s'ha explicat anteriorment, la Llei d'educació de Catalunya intenta protegir el model català d'educació de qualsevol eventual legislació espanyola perjudicial. En el moment d'escriure aquest article, ha estat anunciat que el Tribunal Constitucional espanyol ha acceptat un recurs d'inconstitucionalitat contra la LEC, presentat per 50 diputats del Partit Popular, que s'oposa a l'ús del català com a llengua vehicular habitual. A més a més, el Govern espanyol també amenaça de presentar un altre recurs si la LEC no es canvia de tal manera que cada escola catalana imparteixi tres hores setmanals de llengua castellana (actualment només se'n preveuen dues).

Els processos de reducció són un risc, i estancar-se n'és un altre. El 2007, la Regió del Friül-Venècia Júlia va aprovar la Llei de protecció, valorització i promoció de la llengua friülana amb la intenció d'incrementar l'ús del friülà al seu territori²⁵. Entre d'altres mesures, la llei preveia que els municipis poguessin adoptar topònims exclusivament friülans; que els pares que no volguessin que els seus fills rebessin l'assignatura de llengua friülana haguessin de sol·licitar-ne explícitament l'exempció –si no ho feien, els seus fills haurien d'estudiar la llengua–, i que s'havia de garantir l'ensenyament de friülà com a mínim una hora a la setmana. Tot i que aquestes mesures es poden definir com a "modestes", sobretot si les comparem amb la situació d'altres LRM d'arreu d'Europa –i fins i tot dins d'Itàlia: la protecció legal de l'alemany al Tirol del Sud és molt millor–, el Tribunal Constitucional italià va decidir declarar-les inconstitucionals²⁶. Segons la sentència, les lleis italianes exigeixen que els topònims siguin com a mínim en italià; la provisió que exigeix als pares sol·licitar l'exempció dels seus fills és contrària a la llei 482/1999 sobre llengües minoritàries, i el mínim d'una hora per setmana per al friülà va en contra de l'autonomia de les escoles.

Conclusió

Per mitjà d'aquests exemples breument explicats, volem remarcar que el procés d'impulsar el multilingüisme entre els ciutadans europeus –en el qual les institucions europees es troben immerses– encara necessita molts més esforços. Els processos d'ampliació es troben en perill de reculada, a causa de la intervenció directa de l'Estat o d'un partit polític, perquè aquests

²⁴ Orden de 16 de junio de 2009, de la Consejera de Educación, Universidades e Investigación, por la que se dispone el cumplimiento del auto de la Sala de lo Contencioso-Administrativo del Tribunal Superior de Justicia del País Vasco, dictado en la pieza separada de medidas precautorias 492/09-2 dimante del recurso contencioso-administrativo interpuesto por Plataforma por la Libertad de Elección Lingüística. Versió en castellà http://www.euskadi.net/cgi-bin_k54/bopv_25?c=&TITULO=Desde%3A+20-julio-2009%A0Hasta%3A+24-julio-2009&CMD=VERLST&BASE=B03C&DOCS=1-20&SORT=-NORD&OPDEF=ADJ&CONF=%2Fconfig%2Fk54%2Fbopv_c.cnf&SEPARADOR=&%40FEBO-GE=20090720&OP1=Y&%40FEBO-LE=20090724&OP2=Y&*=lengua&OP3=Y&TITU=ORDEN&OP4=Y&MATE=&hMATE=&hOPCIONES1=&OP5=Y&DEPA=&hDEPA=&hOPCIONES0=&OP5=Y&OP6=Y&SECC=&OP7=Y&RANG=&OP8=Y&NUMD=&OP9=Y&%40FEDI-GE=&OP10=Y&%40FEDI-LE= [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

²⁵ Legge regionale 18 dicembre 2007, n. 29. Norme per la tutela, valorizzazione e promozione della lingua friulana. Text complet disponible (en italià) a <http://lexview-int.regione.fvg.it/fontinormative/xml/scarico.aspx?ANN=2007&LEX=0029&tip=0&id=> [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

²⁶ Decisió 159/2009 del Tribunal Constitucional italià. Text complet disponible (en italià) a http://www.cortecostituzionale.it/giurisprudenza/pronunce/scheda_ultimo_deposito.asp?comando=let&sez=ultimodep&nodec=159&annodec=2009&trmd=&trmm= [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

poden témer que la LRM estigui obtenint excessiva preeminència i poden entendre que la llengua estatal es troba amenaçada. És el cas del procés català respecte la Llei d'educació, i el mateix es pot dir de la situació de la llei de la llengua friülana.

És més, els exemples de Galícia i el País Basc mostren que l'arribada al govern de partits que no tenen un interès real a promoure les LRM pot aturar els seus processos de recuperació –i aturar-los, per a les LRM, sempre implica anar endarrere. Els canvis anunciats en ambdós territoris semblen dirigits a posar estrictament al mateix nivell la LRM i la llengua estatal en l'àmbit de l'educació. Podria semblar just si les dues llengües fossin igual de fortes en tots els altres dominis socials, però òbviament no és el cas: el castellà es troba en una posició molt més forta que l'èuscar o el gallec als mitjans de comunicació, als jutjats, a l'Administració pública i en moltes més àrees. Tractar-les com si fossin iguals només beneficia la més forta, el castellà.

El canvi a Galícia és particularment sorprenent, donat que el Segon informe del Comitè d'Experts de la Carta Europea de les llengües regionals o minoritàries (aprovat l'abril de 2008) conclouia que la situació de la llengua gallega al sistema educatiu “continua sent insatisfactòria” perquè “l'educació en gallec no es troba generalment a l'abast a la primària i a la secundària”. El comitè afegia que “tot i la voluntat política i en particular les iniciatives i projectes que s'estan duent a terme, encara hi ha camp per millorar”²⁷. Aquesta era la situació el 2008, quan els conservadors espanyols encara no manaven a Galícia i el Govern del moment estava compromès a millorar la posició del gallec. Les noves autoritats gallegues no només han ignorat l'informe dels experts, sinó que a més a més han decidit reduir la posició de la llengua a les escoles.

Els casos esmentats demostren que les institucions europees han de prendre noves mesures per tal que els èxits obtinguts en l'àmbit de la protecció de les LRM es consolidin, donat que les actualment existents no ho aconsegueixen. A més a més, les institucions han d'intentar evitar que els èxits aconseguits es defacin pels canvis en la política lingüística d'un govern determinat. Quan el govern fracassa en la promoció de l'aprenentatge de les llengües dels territoris on viuen els ciutadans europeus, també fracassa en el seguiment de les directives europees i no incrementa el plurilingüisme dels ciutadans esmentats.

---

²⁷ *European Charter for Regional and Minority Languages. Application of the Charter in Spain. Report of the Committee on the Charter.* Adoptat el 4 d'abril de 2008. Text complet en anglès disponible a http://www.coe.int/t/dg4/education/minlang/Report/EvaluationReports/SpainECRML2_en.pdf [darrera consulta el 12 de novembre de 2009].

The commitment of the European Union for the plurilingualism of its citizens goes, among other things, for the protection and promotion of regional and minority languages (RML)²⁸ present within the Union and spoken by many of these citizens. Legislation is one way (of course not the only one) to ensure and provide this protection. Indeed, there have been legislative processes that have developed positively for the minority language to a certain point. In some cases, they have marked a breakthrough that could serve as a model for other languages, especially in the field of education. However, we also see how, after years of effort, a change in language policy can stop the individual process or even make it back. The recent cases of Galicia, the Basque Country and Friuli -and maybe Catalonia, where the new Education Act of Catalonia is expecting a sentence of the Constitutional Court- are some examples that we will approach in this dossier.

Scaling up: a general trend in Europe in new language legislation

One of the most advanced experiences in the protection of a RML in the Education area in Europe is to be found in Catalonia, whose Parliament has passed its first Education Act of Catalonia (better known by its Catalan abbreviation, LEC) in 2009, a long desired project of the Government of Catalonia to have a distinctive Catalan model of Education. Stemming from the broad-based National Pact of Education of 2006²⁹, the Education Act enshrines a model of teaching through the medium of Catalan. In fact, this is only the consolidation of a practice, using Catalan as the vehicular language, which has been in place in Catalan schools since the 80s. The novelty is that, for the first time, this system is explicitly included in an ad-hoc Catalan law. The act, also for the first time, includes the linguistic immersion as the appropriate methodology through which pupils who do not have Catalan as their mother tongue will acquire it. Besides, the Education Act tries to shield the well-established Catalan model of education from legislation of the Spanish State that could harm it.

The new Education Law, however, is not the only Catalan experience that deserves being mentioned. Inside Catalonia, the tiny Aranese community³⁰, at least to a certain extent, has succeeded in protecting and enhancing its language, through a combination of legislative protection, collective and individual initiatives and official support. Since its first official recognition in 1979 through the Statute of Autonomy of Catalonia³¹, Aranese Occitan has played an increasing role in the education system of Aran Valley. The legal position of Aranese in the schools was boosted in 1990, when the Catalan Parliament passed the Law on the Special Regime of the Aran Valley. The law declared that Aranese was to be "official in Aran Valley" (art. 2.1) and specified that the use of the language in the education system "must be guaranteed" (art. 2.2). It also gave the Aranese institutions (the Conselh Generau) "full powers" on those areas "related to the promotion and teaching of Aranese"³². This position was further

---

²⁸ We use the concept of "regional and minority languages", as understood by the European Union and the Council of Europe, given that this dossier examines the role that European institutions could or should have in relation to those languages. Obviously, this is not Mercator Legislation's vocabulary. We understand that the concept of "minority languages" does not adequately express the real situation of those languages, which are "minoritised" without necessarily being "minority" ones. Moreover, from our point of view, the use of the concept "regional languages" is in most cases unnecessary: almost all the world's languages are "regional" because they are spoken in a specific region of the Earth.

²⁹ The Pact was signed by the Government and almost all unions, students' associations, parents' associations and schools, and it did not discuss the use of Catalan as the vehicular language nor the linguistic immersion methodology for non Catalan speaking pupils, as long as it was assumed as granted by both the Government and the Educative Community.

³⁰ Speakers of a variety of Occitan language. In 2001, according to the official linguistic census conducted by the Government of Catalonia, 4.700 people in Aran Valley spoke the language, and 6.712 claimed to understand it. Cf. *Cens lingüístic de l'Aranès de 2001*, on the website http://www20.gencat.cat/docs/Llengcat/Documents/Altres/Arxiu/aran_cens.pdf [consulted on November 12th, 2009].

³¹ Article 3.4 reads: "The Aranese language will be taught and will be the subject of particular respect and protection", but does not declare it an official language.

³² The full text of the law can be read on the website http://www.consum.cat/legislacio/LL_16_1990.pdf (only Catalan version available) [consulted on November 12th, 2009].

enhanced in the Statute of Autonomy of Catalonia of 2006, which declared that “the Occitan language, known as Aranese in Aran, is Aran’s own language and is official in Catalonia” (art. 6.5)³³. This was a major milestone for Occitan: indeed, a language spoken by less than 0,1% of the Catalan population became official all around Catalonia. This is an outstanding fact for the protection of Occitan in particular -since Catalonia is the only place in the world where that language is official- and RML in general, as it shows that even a language spoken by a small community can achieve a high degree of recognition if there is the will to do so.

As in many other fields, some experiences in the introduction of RML languages show that active societies walk a step ahead of the legal framework. The Aranese case is a clear example. Introduced as a subject in 1986, Aranese became the main language of instruction in the schools of the valley during the 90s³⁴. It is noteworthy that, prior to 1994, three different linguistic lines coexisted in preschool (children between 3 and 5) and first cycle of primary education (children between 6 and 8) of Aran Valley: one in which pupils were taught mainly through the medium of Occitan, a second one through the medium of Spanish and a third one through the medium of Catalan. The two latter were eliminated between 1994 and 1997, resulting in a predominantly Occitan system. Nowadays, Occitan holds a strong position in the education system, and it is the first vehicular language in the schools, while the other official languages of the territory (Catalan and Spanish) are also used as vehicular languages in some subjects and are compulsory subjects in all its schools, as is at least one foreign language (usually, French). This system is in place greatly thanks to the commitment of the schools in the valley: nor the Catalan law of 1990 neither any other latter law or decree state that Occitan must be the vehicular language -but it is not forbidden, either. So the choice for Occitan has been made beyond the strict legal framework mainly by the educative community, which has assumed the idea that through a RML, the Aranese language, the language of the community, pupils could reach a good knowledge of two, three or even four other languages³⁵.

Furthermore, the Aranese experience deals with one of the key aspects of this question: how to balance the prestige of learning RML in front of learning foreign languages. To a certain extent, getting the pupils involved in challenging, motivating, useful and modernity-linked activities held through the medium of the RML can be very helpful, since that can avoid that pupils perceive RML as something that has not the same value than heavy-weighted foreign languages. And, besides, the Aranese example shows that, learning RML, the state language and foreign languages, all side by side, does not cause the learners any kind of stress: they rather master all those languages and become plurilingual, with a clear sense of which is the original language of their environment.

Of course, all around Europe we can find other scaling up processes that show how new legislation can provide expanded rights to RML speakers. One of the most recent examples is that of Gaelic in Scotland, which became official for the first time in history in 2005 thanks to the Gaelic Language (Scotland) Act³⁶, that created the Bòrd na Gàidhlig³⁷. This institution publishes

³³ The full text can be found on the website <http://www.gencat.cat/generalitat/eng/estatut/index.htm>, in English and some other languages [consulted on November 12th, 2009].

³⁴ For an evolution of the Aranese model, cf. SUÏLS, Jordi, HUGUET, Àngel and LAPRESTA, Cecilio, *Minorització lingüística i promoció de l’occità a l’escola aranese. Una experiència en ensenyament multilingüe*. The text can be found on <http://www.ub.edu/ice/portaling/seminari/seminari-pdf/64suils.pdf> (only Catalan version available) [consulted on November 12th, 2009].

³⁵ Some pupils in Aran end their compulsory education having learn Occitan, Catalan, Spanish, French and English.

³⁶ Gaelic Language (Scotland) Act 2005. Article 1. (3) “[...] securing the status of the Gaelic language as an official language of Scotland commanding equal respect to the English language [...]”. Available at [http://www.linguae-celticae.org/dateien/Gaelic_Language_\(Scotland\)_Act_2005_Crown_Copyright_Reserved.pdf](http://www.linguae-celticae.org/dateien/Gaelic_Language_(Scotland)_Act_2005_Crown_Copyright_Reserved.pdf) [consulted November 12th, 2009]

³⁷ “Bòrd na Gàidhlig, established in 2006 as an Agency within the remit of the Gaelic Language Act, has the function of monitoring and reporting to the Scottish Ministers on the implementation of the European Charter for Regional or Minority Languages in relation to the Gaelic language. The implementation of Gaelic Language Policy is committed by the National Language Plan. Every 5 years the Bòrd publishes a National Gaelic language plan, which must include proposals as to the exercise of

the National Language Plan for Gaelic –revised every five years–, asks certain public bodies to prepare and implement specific Gaelic language plans and gives advice on Gaelic education. Other interesting cases can be found in Wales (where the Welsh government is trying to get the power to legislate over the Welsh language from the United Kingdom government) and in Friesland (with a similar row to the Welsh case, but with the Dutch government).

Scaling down, nonetheless, is a real threat

The Galician language in Galicia has been official since the approval of the Statute of Autonomy of Galicia in 1981. Its article 5.1 says that “the own language of Galicia is Galician” and 5.2 adds that “Galician and Castilian languages are official in Galicia and everyone has the right to know them and use them”³⁸. The promotion and teaching of the Galician language is an exclusive competence of the Galician Autonomous Community (Art. 27). In 1983 the Galician Parliament adopted the Law on Linguistic Normalization in Galicia³⁹. The use of the Galician language in teaching is regulated in its Title III (Art. 12 to 17). Among other provisions this law forbids the separation of pupils in different centres because of the language (Art. 13.3) and makes the Galician language compulsory object of study in all non-university levels (Art. 14.1). Twenty years later, in September 2004, after a very long and hard path, the Parliament of Galicia approved unanimously the General Plan of Normalization of the Galician Language⁴⁰ which included education among its “vertical sectors” (sic) and had as a sectorial aim to “Guarantee the Galicianization of all levels of the educative system, both in the teaching area and in the interpersonal relations between the members of the educative community” (page 45).

In 2007 this process of expanding the legal protection and promotion of the Galician language in education achieved another step with the Decree 124/2007 regulating⁴¹ the use and promotion of the Galician language in the educative system. This decree tended towards a model in which Galician was to be the main language of instruction, but it caused social opposition from some parents, who opposed the fact that the decree did not reserve a minimum of hours to be taught in Spanish. Thus, one of the main electoral promises of the Spanish conservative Popular Party during the 2009 election campaign for the Parliament of Galicia was to revoke this decree. The Popular Party won the election; a new decree on the use of Galician in education was being prepared at the end of 2009, one that theoretically will promote trilingual education and the choice of language by the families, scrapping the idea of giving Galician a pre-eminent role.

---

its functions under the Gaelic Lange Act 2005[...]” (p. 14). RIEMERSMA, A. M. J., DE VRIES, S. *Study on the Devolvement of Legislative Power & Provisions. A comparative analysis of seven EU regions with a Regional or Minority Language*. Available at <http://www.mercator-research.eu/research-projects/study-on-the-devolvement-of-legislative-power-provisions> [consulted November 12th, 2009].

³⁸ Statute of Autonomy of Galicia, 1981. Available in Spanish at http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/lo1-1981.tp.html and in Galician at <http://www.xunta.es/estatuto#TPreliminar> [consulted November 12th, 2009].

³⁹ Ley 3/1983, de 15 de junio, de normalización lingüística. Full Spanish text available at http://noticias.juridicas.com/base_datos/CCAA/ga-l3-1983.html [consulted November 12th, 2009].

⁴⁰ Plan xeral de normalización da lingua galega, 2004. Galician version at http://www.xunta.es/linguagalega/plan_xeral_de_normalizacion [consulted November 12th, 2009].

⁴¹ This decree was issued by the Government of Galicia -at the time a coalition of Spanish Socialists and Galician autonomists- without the agreement of the third major party of Galicia, the Spanish conservative Popular Party. The decree establishes a minimum of at least 50% of the subjects to be taught in Galician (ANNEX including the group of measures 2.1.H of the aforementioned General Plan), and reserves certain core subjects, like mathematics and science, to be taught in this language (Art. 8 and 9). It also establishes that as a general rule the education administration must use Galician in its documents (Art. 2). Decreto 124/2007, de 28 de junio, por el que se regula el uso y la promoción del gallego en el sistema educativo. Spanish version at <http://www.xunta.es/Doc/Dog2007.nsf/FichaContenido/22C56?OpenDocument> [consulted November 12th, 2009].

Another relevant case is that of the Basque Country. The new Basque government⁴² has changed the official education policy as regards to language. The Basque language was declared official in 1979 with the adoption of the Statute of Autonomy of the Basque Country (Art.6.1)⁴³. According to Art.16⁴⁴ of this Statute of Autonomy the Basque Autonomous Community has full powers regarding education. In 1982 the Basque Parliament adopted the Basic Law on the Normalization of the Use of Basque⁴⁵. Its chapter II (Art. 15 to 21) regulates the use of Basque in education. Among other provisions this law recognizes the right of each student to receive education in Basque, as well as in Castilian, in the different levels of education and expresses the progressive tendency towards bilingualism in the educative system of the Basque Country (Art. 15). The parents or guardians and, when appropriate, the students chose the language of instruction. The other official language of the Basque Country is thought compulsory until the beginning of University (Art. 16). This educative system was regulated by the Law on Basque Public School⁴⁶, which established three linguistic models of education (A, in Castilian, B, mixed in Castilian and Basque, and D, in Basque) for schools both public and private to offer in the Basque Country.

Prior to the change of government in 2009, one of the latest decrees on education issued by the Basque Ministry of Education introduced a new provision declaring that, in preschool education, “[...] Basque will be the main vehicular language in the schools” (Art. 13.2)⁴⁷. This decree was brought to the Superior Court of Justice of the Basque Country by the Platform for the Freedom of Linguistic Choice⁴⁸. This court froze the provision as a preventive measure, so it was never

⁴² After three decades of Basque nationalist rule, the Spanish nationalists (self-called “constitutionalists”) have come to power in the government of the Basque Autonomous Community (Euskadi).

⁴³ Statute of Autonomy of the Basque Country. Organic Law 3/1979, of December 18th (Ley Orgánica 3/1979, de 18 de diciembre, Estatuto de Autonomía del País Vasco). Art. 6.1. “«Euskera», the language of the Basque People, shall, like Spanish, have the status of an official language in Euskadi. All its inhabitants have the right to know and use both languages.” English version available at http://www.basques.euskadi.net/t32-448/en/contenidos/informacion/estatuto_guernica/en_455/adjuntos/estatu_i.pdf [consulted November 12th, 2009].

⁴⁴ Statute of Autonomy of the Basque Country. Art. 16 “[...]responsibility lies with the Autonomous Community of the Basque Country for education in its entirety, regardless of what level, degree, kind or speciality it may be [...]”.

⁴⁵ Basic Act 10/1982, of November 24th, on the Normalization of the use of Basque (Ley 10/1982, Básica de Normalización del Uso del Euskera). Published in BOE no 160 of 1982. Spanish version at http://www9.euskadi.net/euskara_arabidea/Legedia/legeak/gaztelan/autonomi/lg82b10.pdf [consulted November 12th, 2009].

⁴⁶ Law 1/1993 on Basque Public School (Ley 1/1993, de la Escuela Pública Vasca). Art. 18: “Basque and Castilian will be compulsory included in the teaching programs developed in the Basque public school, in order to achieve real competence in understanding and expressing, orally or in written, in both languages, in a manner that at least might be used as a languages of relationship and everyday use.” Tenth additional disposition: “The linguistic models [...] will be the following:
a. Model A where the curricula will be taught basically in Castilian. Some activities or subjects might be taught in Basque.
b. Model B where the curricula will be taught in Basque and Castilian.
c. Model D where the curricula will be taught in Basque.
The three models will teach Castilian language and literature, Basque language and literature and modern languages, thought preferably in their own language.”
Spanish version at http://noticias.juridicas.com/base_datos/CCAA/pv-11-1993.html [consulted November 12th, 2009].

⁴⁷ Decree 12/2009, January 20th, 2009, by which the curricula of preschool education is established and this teachings are introduced in the Autonomous Community of the Basque Country (Decreto 12/2009, de 20 de enero, por el que se establece el currículo de la Educación Infantil y se implantan estas enseñanzas en la Comunidad Autónoma del País Vasco). Published in BOPV, January 30th, 2009 (no 021). Castilian version <http://sid.usal.es/leyes/discapacidad/14718/3-2-2/decreto-12-2009-de-20-de-enero-por-el-que-se-establece-el-curriculo-de-la-educacion-infantil-y-se-implantan-estas-ensenanzas-en-la-comunidad-autonoma.aspx> [consulted November 12th, 2009].

⁴⁸ This group, called *Plataforma por la Libertad de Elección Lingüística* in Spanish, was created in 2007 to promote the right for the parents to be able to choose a model of education through the medium of Spanish. It is in good terms with Spanish conservative parties PP and UPyD and it is mainly supported

implemented. Recently an order of the new Ministry of Education of the Autonomous Government⁴⁹ makes applicable the revocation of the part of Art. 13.2 of the decree on preschool education concerning the use of Basque as a main language of instruction. The three linguistic models in the Basque system of education are going to continue for now and the new government has already prepared new decrees on education, with “relevant” changes to the curricula, that will promote a “balanced bilingualism”, that is, the same treatment for both official languages.

Danger of downgrading the status of minority languages in education is not only to be found in Galicia or the Basque Country, where political parties whose main aim is not the defense of those languages rule, but also in Catalonia. As explained above, the Education Law of Catalonia tries to legally protect the Catalan model of education from any eventual harmful Spanish legislation. At the time of writing this article, it has been announced that the Spanish Constitutional Court has accepted an appeal of unconstitutionality against the LEC, which had been lodged by 50 MPs of the Spanish conservative Popular Party (PP). The party opposes the use of Catalan as the usual vehicular language. Besides, the Spanish Government is also threatening to lodge another appeal if the LEC is not changed so that every Catalan school teaches three weekly hours of Spanish language (now it only foresees two weekly hours).

Scaling down is a danger, running aground is another one. In 2007, the Region of Friuli-Venezia Giulia passed the Law of the Protection, Valorisation and Promotion of the Friulian Language with the scope of expanding the use of Friulian inside its territory⁵⁰. Among other measures, the law envisaged that municipalities could adopt only-Friulian place names; that parents not wishing their children to be taught the subject of Friulian language must explicitly ask for the exemption -if they do not, their children will have to study the language; and that teaching of Friulian was to be guaranteed for, at least, one hour per week. Even though these measures could be defined as “modest”, especially if we compare them with the situation of other RML around Europe -and even inside Italy: the legal protection of German in South Tyrol is far better-, the Italian Constitutional Court decided to declare them unconstitutional⁵¹. According to the sentence, Italian laws require place names to be at least in Italian; the provision on the parents and their children's exemption is against the Law 482/1999 about minority languages; and the minimum of one weekly hour of Friulian goes against the schools' autonomy.

Conclusion

Through these briefly explained examples, we want to point out that the process of helping plurilingualism among the European citizens -in which the European institutions are engaged- still needs lots of efforts. Scaling up processes are in danger of going backwards following the

---

by them.

⁴⁹ Orden de 16 de junio de 2009, de la Consejera de Educación, Universidades e Investigación, por la que se dispone el cumplimiento del auto de la Sala de lo Contencioso-Administrativo del Tribunal Superior de Justicia del País Vasco, dictado en la pieza separada de medidas precautorias 492/09-2 dimante del recurso contencioso-administrativo interpuesto por Plataforma por la Libertad de Elección Lingüística. Castilian version http://www.euskadi.net/cgi-bin_k54/bopv_25?c=&TITULO=Desde%3A+20-julio-2009%A0Hasta%3A+24-julio-2009&CMD=VERLST&BASE=B03C&DOCS=1-20&SORT=-NORD&OPDEF=ADJ&CONF=%2Fconfig%2Fk54%2Fbopv_c.cnf&SEPARADOR=&%40FEBO-GE=20090720&OP1=Y&%40FEBO-LE=20090724&OP2=Y&*=lengua&OP3=Y&TITU=ORDEN&OP4=Y&MATE=&hMATE=&hOPCIONES1=&OP5=Y&DEPA=&hDEPA=&hOPCIONES0=&OP5=Y&OP6=Y&SECC=&OP7=Y&RANG=&OP8=Y&NUMD=&OP9=Y&%40FEDI-GE=&OP10=Y&%40FEDI-LE= [consulted November 12th, 2009].

⁵⁰ Legge regionale 18 dicembre 2007, n. 29. Norme per la tutela, valorizzazione e promozione della lingua friulana. Full text available (in Italian) at <http://lexview-int.regione.fvg.it/fontinormative/xml/scarico.aspx?ANN=2007&LEX=0029&tip=0&id=> [consulted on November 12th, 2009].

⁵¹ Ruling 159/2009 of the Italian Constitutional Court. Full text available (in Italian) at http://www.cortecostituzionale.it/giurisprudenza/pronunce/scheda_ultimo_deposito.asp?comando=let&sez=ultimodep&nodec=159&annodec=2009&trmd=&trmm= [consulted on November 12th, 2009].

direct intervention of a State or a political party, as they can be afraid that the RML will achieve too much pre-eminence and understand that the State language is threatened. This is the case of the Catalan process about its new Education Act, and the same can be said about the situation of the Friulian language law.

Furthermore, the examples of Galicia and the Basque Country show that the access to the government of parties that do not have a real interest in promoting RML can stop their recovering process -and stopping always implies a step backwards. The announced changes in both territories seem to be intended to put the RML and the State language in a strictly equal level in education. That could be deemed as fair if those languages were equally strong in all other domains of society, but obviously that is not the case: Spanish is in a much stronger position than Basque or Galician in the media, judiciary, public administration and no end of other areas. Treating them as equals can only benefit the strongest one, i.e. Spanish.

The move in Galicia is specially striking, since the Second Report of the Committee of Experts of the European Charter for Regional or Minority Languages (adopted in April 2008) concluded that the situation in the educative system as regards to the Galician language “remains unsatisfactory” because “Galician medium education is not widely available at primary and secondary level”. The Committee added that “despite the political willingness and in particular the initiatives and projects underway, there is still room for improvement”⁵². That was the situation as of 2008, when the Spanish conservatives still did not rule in Galicia and the government then in place was committed to improve the position of Galician. The new Galician authorities not only have disregarded the experts' report, but also have decided to lessen the position of that language in schools.

The cases aforementioned prove that European institutions should take new measures for the achievements in the field of the RML protection to be consolidated, as the ones currently in place fail to do so. In addition, those institutions should also try to avoid that those achievements may be scrapped following changes in the linguistic policy of any given government. When governments fail to promote the learning of the languages of the territories where European citizens live, they also fail to follow European directives and do not enhance the plurilingualism of those citizens.

---

⁵² *European Charter for Regional and Minority Languages. Application of the Charter in Spain. Report of the Committee on the Charter.* Adopted on 4 April 2008. Full English text available at http://www.coe.int/t/dg4/education/minlang/Report/EvaluationReports/SpainECRML2_en.pdf [consulted on November 12th, 2009].